

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Andelsformen er meget udbredt i landbruget; den anvendes i betydelig udstrækning i butikshandelen (brugsforeninger) og benyttes også i et vist omfang af andre virksomheder. Andelsformen adskiller sig på afgørende måde fra andre virksomhedsformer. Karakteristisk for andelsforeninger og -selskaber er, at andelsvirksomheden udøves i et samarbejde mellem deltagerne. Andelsvirksomheder er foreninger, der har enten leverandører eller aftagere som medlemmer. Det præger retsstillingen på afgørende måde. Andelsvirksomheden drives som hovedregel som en demokratisk forening, hvor hvert medlem har samme ret og i almindelighed én stemme.

SF har en positiv holdning til andelsbevægelsen. Den er udsprunget af bønderes og andres ønske om at have størst mulig indflydelse på egen dagligdag og økonomi og er baseret på grundlæggende demokratiske principper. Den stemmer godt overens med SF's tanker om selvforvaltning og demokratisk socialisme.

Men ikke alt er idyl. Dels er det ikke alle andelsvirksomheder, der reelt er baseret på andelstanken. Dels er der nogle egentlige andelsvirksomheder, der ikke fuldt lever op til de høje principper, som bevægelsen af baseret på.

SF mener, at andelsbevægelsen ikke er tjent med, at disse vildskud får lov at fortsætte. En vis regulering vil ikke skabe problemer for de »gode« andelsvirksomheder og vil kunne bidrage til at forbedre bevægelsens image – der ofte er under angreb i dele af pressen.

En vej til at luge ud i vildskuddene ville være at give andelsvirksomhederne præcis den samme skattemæssige behandling som aktieselskaber m.fl. Men det ville medføre en stor risiko for at smide barnet ud med badevandet; dvs. for at langt de fleste andelsvirksomheder blev omdannet til aktie- eller anpartselskaber, fordi de sidstnævnte har lettere ved at skaffe ny egenkapital. Det ville for SF at se være en dybt beklagelig udvikling. Derimod er det fornuftigt at justere skattereglerne for at undgå misbrug af andelsvirksomhedsformen til egentlig skattetænkning, jf. f.eks. forslagene i rapporten fra det andelsvirksomhedsbeskatningsudvalg, som blev nedsat på bl.a. SF's initiativ.

Den rette vej er i stedet at sikre en regulering gennem en andelsvirksomhedslov. I betænkning nr. 1071 om lovgivning om andelsselskaber fra april 1986 er spørgsmålet om en regulering af andelsvirksomhedsformen behandlet.

Udvalgets flertal gik ind for en ganske detaljeret regulering, hvor mange bestemmelser direkte blev lån fra aktieselskabslovgivningen.

Udvalgets mindretal, der bl.a. omfattede repræsentanter for andelsbevægelsen, var afvisende over for tanken om en lovregulering i det hele taget og mente subsidiært, at reguleringen i givet fald skulle være mindre detaljeret. Argumentationen herfor var følgende:

Hver andelsvirksomhed har hidtil haft frihed til at finde frem til de regler, der passer bedst, og vedtægterne for de eksisterende andelsvirksomheder viser derfor en broget mangfoldighed af ordninger både med hensyn til organisation, med hensyn til afholdelse af møder i de forskellige organer og disses kompetencer, med hensyn til afstemninger (quorum, majoritet etc.) og med hensyn til det økonomiske mellemværende mellem medlemmer og andelsvirksomhed. Den frihed, der hidtil har hersket i andelsbevægelsen, har givet plads for initiativ og for respekt for den enkelte andelsvirksomheds egenart. Friheden er et centralt og værdifuldt led i andelstanken.

Den organiserede andelsbevægelse har den opfattelse, at de andelsvirksomheder, der ønsker det, bør kunne fortsætte som andelsvirksomheder og drive deres virksomhed på lige fod med virksomheder, der har valgt en anden virksomhedsform. Dette kan kun ske, dersom andelsvirksomhederne ikke presses ind under en organisationsform, som unødigt begrænser den hidtidige frihed, og som er uforenelig med det princip, at medlemsforholdet og ikke investering af kapital er andelsvirksomhedernes livsnerve. Konkurrence på lige vilkår mellem andelsvirksomheder og andre virksomheder forudsætter, at andelsvirksomhederne undergives en lov, der respekterer deres organisatoriske særpræg.

Meningsforskelle om skattespørgsmålet bør ikke føre til, at andelsvirksomhederne skal skæres over samme læst som aktieselskaberne. En uniformering af andelsvirksomhederne vil tilføje denne sektor af dansk erhvervsliv ubodelig skade.